

SAKSBEHANDLER
Øystein Hagland

VÅR DATO
16.03.2023

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
22/03106-2

DERES REF.

DERES DATO

Skibotn Kvenforening
Nordlysveien 3003, C/O Leif Bjørnar Seppola
9143 SKIBOTN

v/ Leif Bjørnar Seppola

Hottitalo/Hottigården, gnr./bnr. 45/2, Furuli i Storfjord kommune - Vedtak om fredning

Hottitalo - Hottigården. Foto: Ørjan Marakatt Bertelsen/TFFK

Vi viser til forslag om fredning, datert 25.07.2022 av Hottitalo/Hottigården, gnr./bnr. 45/2, Furulien i Storfjord kommune. Kulturminne- ID 280960 som har vært på høring og til offentlig ettersyn samt den påfølgende politisk behandling i Storfjord kommune 14. 12. 2022.

På denne bakgrunn treffer Riksantikvaren følgende vedtak.

VEDTAK OM FREDNING:

Med hjemmel i lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 § 15 og § 19, freder Riksantikvaren Hottitalo / Hottigården, Furuli, gnr 45/2, Storfjord kommune.

Omfanget av fredningen

Fredningen omfatter kulturminner og område som er opplistet og avmerket på kartet nedenfor.

Fredningen etter kulturminneloven §15 omfatter følgende bygninger:

- **Bolighus:** Bygningsnummer 140784389, Askeladden ID 280960-1
- **Naust:** Bygningsnummer 192062004, Askeladden ID 280960-2
- **Utedo:** Bygningsnummer 192060516, Askeladden ID 280960-3
- **Uthus 1/sjå 1:** Bygningsnummer 140784389, Askeladden ID 280960-4
- **Uthus 2/sjå 2:** Bygningsnummer 192060508, Askeladden ID 280960-5

Fredningen omfatter bygningenes eksteriør og interiør, og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og detaljer som vinduer, dører, gerikter og listverk.

Fredningen omfatter også tre fastmonterte hyller i kjøkkenet, vedovn i stua og luke/lem i taket over vedovnen i kjøkkenet i bolighuset.

Videre omfatter fredningen dokassen i utedo.

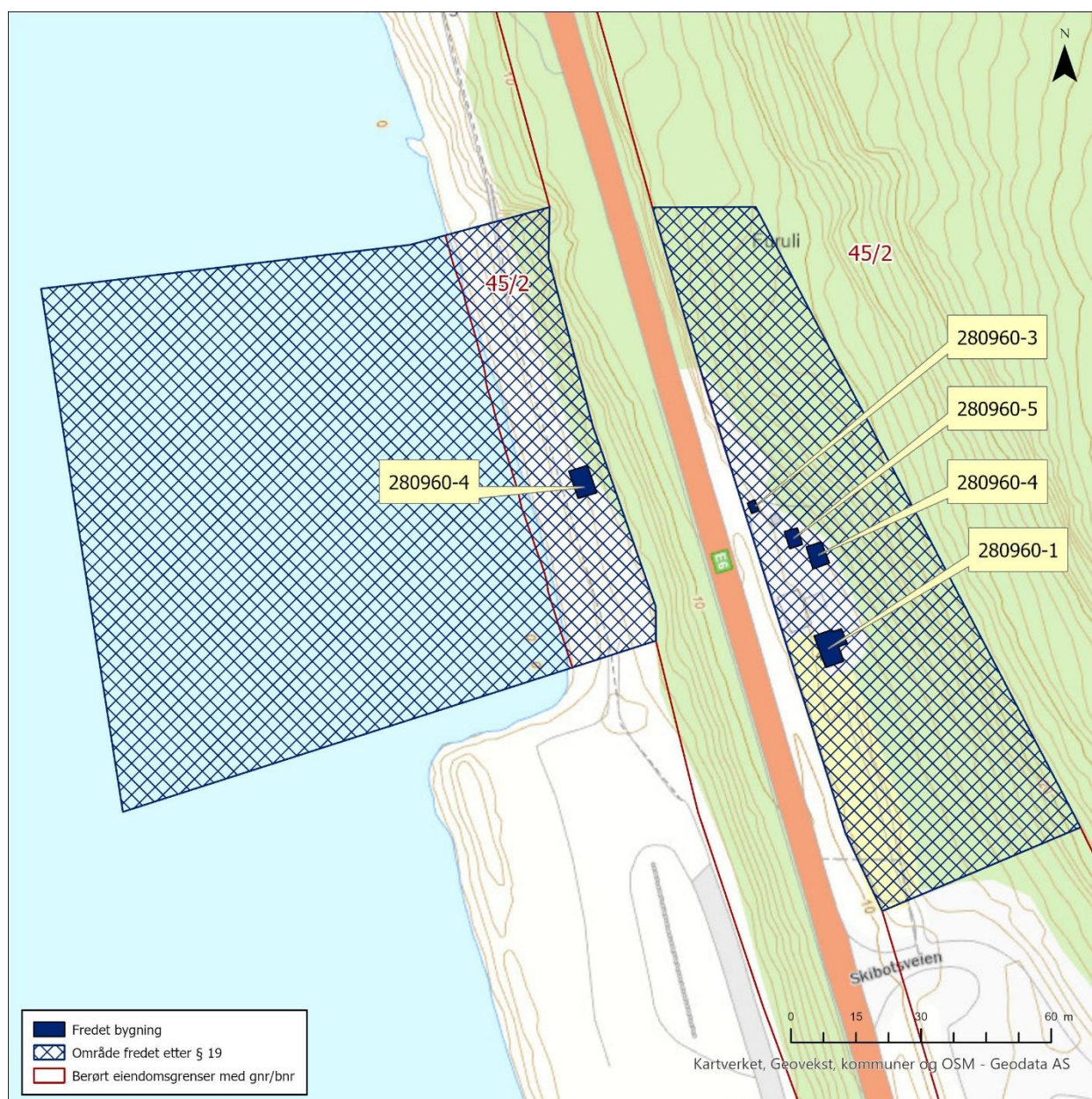
Fredningen omfatter også to områder etter kml §19. som er avskilt med E6. Området rundt gården er avgrenset av eiendomsgrensen i sør og vest. Området har følgende kartreferanse

- a) X:706616.5 Y:7707975.1
- b) X:706640.2 Y:7707275.3
- c) X:706715.1 Y:7707832.2
- d) X:706669.4 Y:7707812.9

Området rundt naustet er avgrenset i sør ved gnr./bnr. /fnr. 45/2/195, i nord ved gnr./bnr. 45/116 i øst ved 45/161. Området strekker seg et stykke ut i sjøen og har følgende kartreferanse

- a) X:706494.3 Y7707835.8
- b) X:706475.6 Y:7707956.3
- c) X:706592.8 Y7707975.2
- d) X:706617.2 Y:7707875.2

Fredningen etter kulturminnelovens § 19 omfatter området avmerket på kartet nedenfor:

Formålet med fredningen

Formålet med fredningen er å bevare Hottitalo/Hottigården, som et kulturhistorisk og bygningshistorisk viktig eksempel på et kombinasjonsbruk oppført i kvensk byggeskikk i Skibotn, Nord-Troms.

Fredningsformål § 15 – bygninger

Fredningen av bygningenes eksteriør skal sikre bygningenes konstruksjon og arkitektur. og detaljeringen, så som fasadeløsning, opprinnelige/eldre vinduer og dører, materialbruk og overflater skal opprettholdes.

Formålet er videre å bevare rominndeling, bygningsdeler og overflater for å ivareta kulturhistorisk interessant interiør.

Formålet med å frede de 3 fastmonterte hyllene på kjøkkenet er at de representerer viktig kildeverdi rundt bruken av kjøkkenet som oppbevaring av mat og gjenstander til ulike formål.

Formålet med å frede luke med lem i taket er å viser prinsippet for oppvarming av bygningen.

Fredningsformål § 19 – område

Formålet med områdefredningen etter § 19 er å opprettholde anleggets karakter og sammenhengen mellom våningshus, naust og utedo, samt å ivareta bygningenes virkning i landskapet/miljøet. Det skal gårdens kontakt med omgivelsene som skogen, kommunikasjonsårer, sjøen, utmark og innmark.

Fredningsbestemmelser

Fredningsbestemmelsene er utformet i samsvar med fredningens formål og gjelder i tillegg til kulturminnelovens bestemmelser om vedtaksfredete kulturminner fra nyere tid.

Kulturminner fredet etter kulturminneloven § 15

1. Det er ikke tillatt å rive, skade eller flytte bygningene eller deler av disse.
2. Det er ikke tillatt å bygge om bygningenes eksteriør eller interiør. (Unntatt fra dette er eventuelle tilbakeføringer, jf. Punkt 5.)
3. Det er ikke tillatt å skifte ut bygningselementer eller materialer, forandre overflater eller utføre annet arbeid ut over vanlig vedlikehold på bygningenes eksteriør, interiør eller konstruksjon. (Unntatt fra dette er eventuelle tilbakeføringer, jf. Punkt 5.)
4. Alt vedlikehold og all istandsetting skal skje med materialer og metoder som er i tråd med bygningens egenart og på en måte som ikke reduserer de kultur- og bygningshistoriske verdiene.
5. Tilbakeføringer til opprinnelig eller tidligere utseende og/eller konstruksjoner kan tillates i særlige tilfeller under forutsetning av at tiltaket kan gjøres på et sikkert, dokumentert grunnlag og etter dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten.

Kulturminne fredet etter kulturminneloven § 19

6. Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendringer som kan forandre området karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Dette gjelder alle former for bebyggelse, anlegg, endring av beplantning eller belegg, planering, utfylling og andre landskapsinngrep. Unntatt fra dette er eventuelle oppføringer av badstue og vippebrønn og gjenoppbygging av fjøs, jfr. Punkt 8.
7. Innenfor det fredete området skal det ikke foregå virksomhet eller ferdsel som kan forandre området karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen.
8. Innenfor det fredete området kan fjøset bygges opp på stedet det har stått tidligere. Badstua som er tatt ned og lagret, samt kopi av en vippebrønn kan settes opp på dertil egnet sted. Gjenoppbygging av fjøs, og plassering av badstue og brønn skal godkjennes av fylkeskommunen.

9. Fredningen skal ikke være til hinder for at eksisterende infrastruktur, kabler, vann og avløpsnett kan vedlikeholdes. Nyetablering skal kunne skje etter søknad om dispensasjon fra fylkeskommunen.

Følger av fredningen

Lovhenvisning

Når det gjelder behandlingen av fredete kulturminner og områder, vises det til kulturminneloven §§ 15a, 16, 17 og 18, 19 og 21, samt ovennevnte fredningsbestemmelser.

Arbeider som krever tillatelse etter plan- og bygningsloven, må i tillegg forelegges kommunale myndigheter. Det gjøres oppmerksom på at tillatelser etter kulturminneloven må foreligge før arbeider i tråd med plan- og bygningsloven kan settes i verk.

Vedlikehold

Det er eier som har ansvar for det løpende vedlikeholdet av fredete bygninger og anlegg. Det grunnleggende prinsippet for vedlikehold av fredete bygninger er å bevare mest mulig av de opprinnelige eller eldre bygningselementene og detaljer som kledning, vinduer, dører, listverk, gerikter og overflatebehandling. Vedlikehold av fredete bygninger og anlegg skal så langt som mulig skje i samsvar med opprinnelig utførelse, teknikk, maling, farge og materialbruk, og for øvrig i samsvar med fredningsbestemmelsene.

For mer informasjon om vedlikehold og forvaltning av fredete bygninger og anlegg, vises til Riksantikvarens informasjonsblader.

<https://www.riksantikvaren.no/veileder/bygningar-og-anlegg-samling-av-informasjonsark/>

Dispensasjon

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse/dispensasjon til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold, jf. Kulturminneloven §§ 15a og 19 tredje ledd. Søknad om tillatelse skal sendes fylkeskommunen som avgjør om tiltaket kan iverksettes, evt. På visse vilkår. Oppstår det tvil om hva som anses som vanlig vedlikehold, skal fylkeskommunen likeledes kontaktes.

Økonomisk tilskudd

Det er anledning til å søke fylkeskommunen om tilskudd til istandsettings- og vedlikeholdstiltak av kulturminner og kulturmiljø som er fredet.

Tilskudd skal dekke merkostnader, helt eller delvis, som følger av krav til antikvarisk utførelse ved sikring, istandsetting, vedlikehold og skjøtsel.

Fylkeskommunen kan gi opplysninger om frist for innsendelse av og krav til søknad.

Kort karakteristikk av kulturminnet Hottitalo/Hottigården

Det er flere navn som brukes på gården. Troms- og Finnmark fylkeskommune har valgt å benytte navnet som dagens eiere bruker. Det er likevel viktig å bemerke at gården også har vært omtalt som Furuli, og at området rundt gården er navngitt Furuli hos Kartverket. Furuli benyttes derfor om området gården ligger i, mens i omtale av gården brukes Hottitalo / Hottigården.

Hottigården er en kvensk gård med en kjent historie tilbake til 1750. Dagens bygninger er alle reist i det 20. århundret. Gården var i drift som gårdsbruk frem til 1973. Den fungerte deretter som feriested for Trygdeetaten før den ble overtatt av dagens eier Skibotn kvenforening på 1980-tallet. Foreningen driver med formidling av kvensk kultur og historie på gården. Grunnen eies av Statskog.

Hottigården ligger i Skibotn i Storfjord kommune. Gården består i dag av bolighus, to uthus, utedo, som er samlet på et gårdstun, samt et naust som står i fjæra på nedsiden av E6.

Bolighuset som ble satt opp i 1915 er en laftet tømmerbygning i 1 1/2 etasje med saltak. Den er ikke panelt utvendig. Innvendig har stuen og 2. etasje malt faspanel, mens kjøkkenet ikke er panelt. På 1920-tallet er boligen bygget ut med ny inngang på østsiden. Tilbygget hadde opprinnelig saltak, men har senere fått pulttak. Tilbygget er bindingsverk som er panelt utvendig. Boligen har også fått et arkoppbygg på vestsiden, kledd med stående kledning. Grunnmuren under hele bygningen er naturstein med støp. Under kjøkkenet er det en kjeller med laftet kasse med hellelagt grunn. Vinduene er varierende. Det er 2-fagsvinduer med 2 horisontale sprosser, 1-fags vinduer med horisontale sprosser, liggende fag med 2 sprosser og kvadratiske skråstilte vinduer. Alle vinduene har hvitmalte karmen og omramminger, flere med profilerte utskjæringer. Pipa i huset er mulig opprinnelig i naturstein, den er pusset i 1. etasje og innkledd i 2. Over tak er det betongelement. I taket over vedovnen på kjøkkenet er det en luke for å slippe varme opp i 2. etasje. Det er 3 hyller på kjøkkenet som en del av det faste interiøret.

Utedoen er plassert helt i nord på gårdstunet. Det er bygget rett på mark og stein. Veggene består av kledning av lekt- og låvepanel, og har topp og bunnsvill. Doen har pulttak tekket med bølgeblikk med sinuskurver. Døra har lekt-panel med labank. Utedoen har to seter.

Uthus 1 antas reist på 1930-1940-årene. Det er satt opp i enkelt bindingsverk og har saltak tekket med papp. Det er en blanding av låvepanel og faspanel. Døra har låvepanel på labanker. Uthuset er delt inn i to rom som har hver sin inngang.

Uthus 2 antas reist på begynnelsen av 1900-tallet. Fundamentet er av tørrmurte stein og heller. Uthuset har en enkel konstruksjon med kun staver og bete. Taket er åstak, tekket med torv. Bygningen er panelt med bord av varierende bredde. Døra har låvepanel på labanker.

I fjæra står naustet som var viktig for fisket fra gården. Naustet ble satt opp med saget konstruksjonsvirke av boks og plank. Det er panelt med kassebord og andre ulike typer panel. Det har saltak tekket med papp. Byggeår for naustet er ikke kjent. Ved naustet er det satt opp en flathjell. Det finnes også spor etter en eldre vei ned mot fjæra. Øverste delen av denne er nok tapt under byggingen av E6.

I tillegg til de bygninger som fredes har det stått et fjøs, ei badstue og en brønn på gården. Spesielt badstue og vippebrønn er typiske trekk som vi finner igjen i kvenske bosettinger.

Badstuen ble tatt ned i forbindelse med byggingen av E6 og oppbevares på Hottitalo/Hottigården. Brønnen gikk tapt i forbindelse med bygging av E6 forbi Skibotn. Fjøset falt ned på 1970-tallet, og bare en ruin er intakt ved dagens innkjøring.

Hottitalo/Hottigården er et godt eksempel på en nær komplett kvensk gård hvor man har drevet med jordbruk, fiske og utmarksbruk.

For nærmere beskrivelse av kulturminnet vises det til vedlagt dokumentasjon.

Vurdering av kulturminnet. Begrunnelse for fredningsvedtaket.

Hottitalo/Hottigården fredes som eksempel på en kvensk gård i Skibotn, Storfjord og Nord-Troms. Kulturminner knyttet til de nasjonale minoritetene er prioriterte områder for Riksantikvaren og kulturmiljøforvaltningen. Kvener/norsk-finner er en av totalt fem folkegrupper i Norge med status som nasjonale minoriteter som følge av Europarådets rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter.

Hottitalo - Hottigården har høy autentisitet og er et godt eksempel på kvensk byggeskikk og håndverk fra begynnelsen av 1900-tallet. Gården er av få gjenværende autentiske gårder som klart defineres som kvensk. Gården fredes som kvensk, men områdets historie har også samisk tilknytning.

Gården ligger i utkanten av Skibotn som er kjent for sine markeder. Området har stor betydning for den kvenske bosettingen og er viktig møte- og handelsplass for kvener og kvensk kultur. Gården representerer i så måte en viktig kilde til kvensk historie, både materielt og immaterielt. Hovedbygningen med de øvrige bygningene som er tilkommet i ettertid viser en viktig del av gårdens utvikling. Hottitalo/Hottigården har dermed stor symbolsk og identitetsskapende verdi for den kvenske befolkningen i området, så vel som høy formidlings- og pedagogisk verdi.

Tilstand og økonomiske konsekvenser av fredningen

Troms og Finnmark fylkeskommune har gjennomført en tilstandsvurdering av bygningene 24. og 25. mai 2022.

Vurdering av tilstand og økonomi

Det er 5 bygninger som er omfattet av fredingen. Ut ifra gjeldende Norsk Standard EN - NS 16096 vil dette si at anlegget som helhet har TG 2. Selv om det har vært utført restaureringsarbeid på bygningene, blant annet er det skiftet tak på noen, er det en del arbeid som gjenstår som gjør at ingen av bygningene får TG 1.

Riksantikvarens vurdering

Ut fra en samlet vurdering regner Riksantikvaren ikke med at det vil innebære økonomiske merkostnader for staten å gjennomføre freding av Hottitalo/Hottigården.

Riksantikvarens myndighet

Det følger av kulturminneloven § 15 jf. § 22 at departementet kan frede byggverk og anlegg, eller deler av dem, av kulturhistorisk eller arkitektonisk verdi. Det følger videre av § 19 at departementet kan frede et område rundt et fredet kulturminne så langt det er nødvendig for å bevare virkningen av kulturminnet i miljøet eller for å beskytte vitenskapelige interesser som knytter seg til det. Myndighet til å fatte vedtak om fredning er delegert fra Klima- og miljødepartementet til Riksantikvaren jf. forskrift om faglig ansvarsfordeling mv etter kulturminneloven av 9. februar 1979 § 12 nr.1.

Lokalisering og eiendomsforhold. Reguleringsmessig status

Hottitalo - Hottigården, Furuli, Skibotsveien 423, 9143 Skibotn
Eier: Skibotn kvenforening, v/leder Leif-Bjørnar Seppola, orgnr. 992 639 881.
Grunneier til gnr/bnr. 54/2 er Statskog.

Forholdet til naturmangfoldloven

Når kulturminneforvaltningen fatter vedtak, skal det samtidig gjøres en vurdering av om dette har innvirkning på naturmangfoldet. Dette følger av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Lovens §§ 8-12 legges til grunn for vurderingen, jf. § 7.

Det er gjort søk i Artsdatabankens *Artskart* og Miljødirektoratets *Naturbase* for å fremskaffe nødvendig kunnskap for beslutningsgrunnlaget. Søket gjaldt sårbare og truede arter. Det er gjort observasjon av vanlig sotbeger (*Calicium tigillare*) like utenfor fredningsgrensen. Arten er rødlistet som nær truet – NT i Sverige og sårbar – VU i Finland (SLU Artsdatabanken 2020; Hyvärinen m.fl. 2019).

Fylkeskommunen og Riksantikvaren vurderer at fredningen av Hottitalo – Hottigården opprettholder dagens situasjon. Fredningsvedtaket vil verken komme i konflikt med naturverdier eller påvirke naturmangfoldet i negativ retning.

Bakgrunn for fredningen

Hottitalo/Hottigården blir fredet på bakgrunn av arbeid med Riksantikvarens fredningsstrategi. Målet med fredningsstrategien har vært å bedre representativiteten av fredete objekter som gjenspeiler Norges kulturarv. Kulturminner, som er knyttet til de 5 nasjonale minoriteter, var ett av 10 temaene som ble valgt ut. I 2016 startet arbeidet med å kartlegge kvenske/norsk-finske kulturminner for å vurdere disse som fredningsobjekter. Hottitalo/Hottigården er et av kulturminnene som ble valgt ut. Det ble sendt ut varsel om oppstart av fredningen i 2018. Gården er viktig for kunnskapsutvikling og forståelse for den kvensk/norskfinske kulturarven.

REDEGJØRELSE FOR SAKSGANG OG INNKOMNE BEMERKNINGER

Saksgang

Tidligere har det vært sendt ut varsel om oppstart av fredning i samsvar med kulturminneloven § 22 nr.1. Forslag til fredningsvedtak og dokumentasjonsvedlegg ble sendt til offentlig ettersyn den 25.07.2022.

Ut over utsendte varsel og høring, har det vært løpende kontakt med eierne av gården, Skibotn kvenforening. Det har vært møter mellom Skibotn kvenforening, Statskog, Storfjord kommune og Troms og Finnmark fylkeskommune. Videre har det vært befaring i felt med grunneier Statskog og eier av Hottitalo / Hottigården. Det har også vært møte med Statens vegvesen som er eier av E6.

Det er gjort noen justeringer av fredningens omfang etter melding om oppstart. Endringen av §19 er gjort i samråd med eier og berørte parter er orientert.

Varsel om oppstart den 26.06.2018:

Varsel om oppstart ble meddelt eieren, kommunen og andre berørte parter i brev av 26.06.2018. Samtidig ble dette kunngjort i Nordlys og Framtid i Nord, samt i Norsk Lysingsblad. Det kom inn 5 svar på høringen.

Følgende innspill og merknader er mottatt til varselet:

- 1) Statens vegvesen (datert 27.06.2018)
- 2) Statskog (datert 08.08.2022)
- 3) Leif Bjørnar Seppola på vegne av Skibotn kvenforening (21.08.2018)
- 4) Kvensk råd (datert 10.09.2018)
- 5) Storfjord kommune (datert 19.09.2018)

Innkomne bemerkninger til varsel om oppstart av fredning, datert den 26.06.2018

Statens vegvesen uttaler i brev av 27.06.2018 at de ikke har merknader til varsel om oppstart av fredningen. De opplyser om deres rolle som forvalter av vegger i henhold til Nasjonal transportplan.

Fylkeskommunens kommentar: Innspill tas til etterretning.

Statskog: Statskog som er grunneier av gnr./bnr. 45/2 skriver i brev av 08.08.2018 at de i utgangspunktet er positiv til fredning av kulturhistoriske bygninger og har forståelse for å beholde Hottitalo / Hottigården for fremtiden. Grunneier mener at arealet som framkommer av fredningen er for stort og at fredningen bør begrenses til å omfatte kun areal sør for E6 og begrenses til oppad til ca. 5 da rundt bygningene.

Statskog mener også at forslaget til fredning kommer i direkte konflikt med reguleringsplanene som Storfjord kommune har nedenfor E6 mot sjøen. Grunneier mener det er uheldig med fredning som hindrer utvidelse av industriområdet.

Videre mener Statskog at adkomsten til Skibotn hotell sikres og oppfordrer at grensen for fredningsarealet følger grensen mot hotellet, gnr 45, bnr 2, fnr 58.

Grunneier ber videre om at det fredete området blir fradelt fra hovedeiendommen og matrikulert med egen matrikkelenhet for å unngå heftelse på gnr 45 bnr 2.

Fylkeskommunens kommentar: Statskog og fylkeskommunen har vært på befaringsammen og kommet fram til en felles forståelse av grensene. Fredningsgrensene er også flyttet til å ikke komme i konflikt med adkomsten til Skibotn hotell.

Reguleringsplanarbeidet som Storfjord kommune har jobbet med ble avsluttet og området er ikke lengre aktuelt for videre utvikling. Fylkeskommunen mener derfor at fredningen av området på vestsiden av E6 kan gjennomføres. Fylkeskommunen mener det er riktig å skille ut en egen bruksenhet fra eiendommen og Statskog kan starte arbeidet med fradelingen. Merknadene fra Statskog tas delvis til følge.

Skibotn kvenforening: Leif Bjørnar Seppola har den 21.08.2018, på vegne av Skibotn kvenforening uttalt at de er enige i fredning av gårdstunet og et vern av naustet på ny tomt. De ønsker ikke en fredning av området nedenfor veien (E6) i og med at naust, fiskehjell og båtstøa er vedtatt flyttet til utenfor Hottiberget.

Fylkeskommunens kommentar: Med bakgrunn i at reguleringsplanarbeidet på nedsiden av E6 er avsluttet og ikke blir gjennomført er behovet for å flytte naust, fiskehjell og stø ikke til stede. Fylkeskommunen foreslår derfor fredning av området nedenfor veien der naustet, fiskehjellen og støa er plassert i dag. Innspillet fra Skibotn kvenforening tas til etterretning.

Kvensk råd: Kvensk råd skriver i sin uttalelse den 10.09.2018 at rådet støtter uttalelsen fra Skibotn kven- og finneforening i forbindelse med planlagt fredning av Hotti kvengård.

Fylkeskommunens kommentar: Innspillet tas til etterretning.

Storfjord kommune: Storfjord kommune skriver i brev av 19.09.2018 at det parallelt med fredningen er varslet oppstart av reguleringsplan for Skibotn kai/næringsområde. Kommunen er glad for at Hottitalo / Hottigården skal bevares. Videre skriver kommunen at de håper på et godt samarbeid med fylkeskommunen om reguleringsplanen for området og ønsker ikke å gå nærmere inn på enkeltheter i frednings- og bevaringsforholdene, men forutsetter av dette vil komme opp i sin bredde i forbindelse med reguleringsplanprosessen.

Fylkeskommunens kommentar: Arbeidet med fredningen ble stilt i bero i påvente av reguleringsplan for kai/utfyllingsområde. Reguleringsplanarbeidet er avsluttet og fylkeskommunen har valgt å gå videre med fredningen. Innspillet fra Storfjord kommune tas til etterretning.

Møte 18.03.2022 på Rådhuset på Hatteng i Storfjord kommune.

Møtet ble avholdt mellom Skibotn kvenforening, Statskog, Storfjord kommune og Troms og Finnmark fylkeskommune, På møtet ble det gjort en del avklaringer i hva en fredning betyr for eierne og kommunen. Skibotn kvenforening, Statskog og Storfjord kommune la fram sine ønsker for området og området rundt som ble svart ut på dialogmøtet.

Befaring 25.05.2022 av § 19 området

Det har vært befaring av området med Statskog, Skibotn kvenforening og Troms og Finnmark fylkeskommune for å kartfeste yttergrensene for §19 fredningen. Endringen berører eiendommen 45/2 som er i Statskogs eie.

Fylkeskommunen vurderer at endringen i omfanget i forhold til oppstartsvarselet ikke medfører behov for ny melding om oppstart siden eier allerede er varslet og justeringen av omfanget både er lite omfattende og har skjedd i samråd med eier etter befaring i terreng den 25.05.2022.

Møte 2. juni 2022

Den 2. juni ble det avholdt møte mellom Statens vegvesen og Troms og Finnmark fylkeskommune for å avklare betydningen fredningen får for E6 som går gjennom det fredede området. I ettertid er det foreslått endringer i omfang som gjelder Statens vegvesen sin eiendom 45/161, Skibotsveien - E6. Veggen tas ut av fredningen for å gjøre forvaltningen av E6 enklere i framtiden.

Endringen som gjøres fører til at E6 tas ut av fredning og er ikke en utvidelse av området. Fylkeskommunen vurderer at endringen av omfanget derfor ikke utløser behov for ny melding om oppstart.

Offentlig ettersyn datert 25.07.2022

Forslag til fredningsvedtak og dokumentasjonsvedlegg ble sendt ut til offentlig ettersyn den 25.07.2022 til eier Skibotn kvenforening, Kvensk råd, Halti kvenkultursenter IKS, Storfjord kommune, Riksantikvaren, Samediggi/Sametinget, Klima- og miljødepartementet og Statskog SF.

Det ble sendt ut kunngjøring i avisene Nordlys, Framtid i Nord og Norsk lysningsblad. I tillegg ble fredningsforslaget og dokumentasjonsvedlegget lagt ut på Troms og Finnmark fylkeskommunes hjemmeside.

Innkomne merknader til offentlig ettersyn

Følgende innspill og merknader er mottatt på offentlig ettersyn:

1. Anne Rasmussen, Kjetil Rasmussen og Liv Johansen (14.09.2022)
2. Statens vegvesen (19.09.2022)
3. Storfjord kommune (19.09.2022)
4. Kvensk råd (20.09.2022)
5. Kvensk Finsk Riksforbund (20.09.2022)

Anne Rasmussen, Kjetil Rasmussen og Liv Johansen: Etterkommere etter Rasmussenfamilien som bodde på gården Anne Rasmussen, Kjetil Rasmussen og Liv Johansen foreslår flere endringer i vedtaket og i dokumentasjonsvedlegget.

- Gården ble av deres fars folk kalt Furuli. De mener navnet Hotti stammer fra en samisk familie som var husmenn under Kvalberg. Navnet Furuli er derfor det som knytter gården til den kvenske bosetting.
 - Informasjonen er muntlig overlevert fra avsenders fedre, intervju med Gunnar Kvalberg, samt boka «Stedsnavn i Storfjord»
- Det var Rasmus Pedersen som etablerte seg på gården, mulig mellom 1890 og 1900. Her bodde Rasmus til sin død i 1916.

- Rasmussen, Rasmussen og Johansen mener det er uvesentlig om det har vært bosetting langt tilbake i tid på området. Da de mener at gården Furuli startet først med Rasmus Pedersen og deretter Jens Gerhard Rasmussen og deres familier.
- De mener at navnet Hotti ikke kan relateres til denne gården eller til tilhørende kvensk bosetting. Navnet Hotti anses her som samisk.
- I uttalelsen står den historiske delen beskrevet og utfyller allerede det som er beskrevet om historikken til gården.
- Når det gjelder inventar nevnes en ovn i stua, kjøkkenbenk, et grønt skap, et grønt bord, flere grønne krakker og to vedkasser. Disse er det ønske om å ta med i fredningen.
 - Ovnene i stua er kjøpt av Jens Rasmussen etter at han var på ishavet på fangst.
 - Jens Rasmussen har også snekret loftstrappa og alt av inventar slik som nevnt over.
- Loftet og tilbygget ble løftet etter krigen, men før 1949. Fram til 1949 sov Jens og Lydia Rasmussen i stua. På loftet opplyses det at Jens Gerhard har snekret likkister.
- Andre merknader:
 - Familiebildene som er vist i dokumentasjonsvedlegget er tatt i 1927 i forbindelse med yngstesønnen Petter sin barnedåp.
 - På postkortet ser vi Sverre Rasmussen og ikke Ivar Henriksen.
 - Utedoens nåværende plassering er av nyere dato. Opprinnelig plassering har vært litt oppe i skråningen mellom fjøset og huset.
 - Det er ikke kjent at det har stått en vippebrønn på gården, men en vanlig brønn har stått nede ved gjerdet og var i bruk i innsenderens bestemors tid og fram til Sverre Rasmussens død 10.10.1970.
 - Badstuen som var på gården var en røykbadstue som var vanligst i den kvenske kulturen.
 - Kottet som nevnes i beskrivelsene var et spiskammers for Lydia og hyllene på kjøkkenet øverst på veggen var beregnet for ferdigstilling av rømmekolle.
 - Det er ønske at piggtråden rundt gjerdet fjernes i hht gjeldende lov.

På bakgrunn av redegjørelsen kommer etterkommere med følgende merknad:

1. Kvingården Furuli tillegges et samisk (familie) navn i deres dokumentasjon og forslag til fredning. Navnet Hotti kan ikke knyttes til den aktuelle kvingården og/eller gårdens kvenske beboere. Gårdsnavnet må samsvare med kvenfolkets historie og deres egen kultur.
2. Den historiske beskrivelsen må korrigeres i dokumentasjonen som følger fredningsvedtaket.
3. Ovnene i stua, kjøkkenbenken og annet inventar som er nevnt i vår redegjørelse bør inngå i fredningsvedtaket på lik linje med for eksempel hyllene på kjøkkenet.

Fylkeskommunens kommentar: Fylkeskommunen behandler de tre punktene som listes opp som merknader. Vi gjør oppmerksom på at det ikke er mulig å komme med innsigelse, men kun merknader.

1. I kvensk stedsnavndatabase står Hotti eller Sisä-Hotti benevnt, og med norske parallellnavn Furuli (på kart), samt Hotten og Innerhotten. Navnet Hotti finnes både fra finsk og svensk side. Fylkeskommunen bruker derfor Hottitalo / Hottigården om selve gården, men bruker navnet Furuli for å beskrive området gården ligger i. Merknadene tas ikke til følge.

2. I den historiske beskrivelser av gården er det påpekt mangler. Historien til gården er lang og det er flere fortellinger. Fylkeskommunen mener det er viktig at mest mulig av historien blir belyst og tar inn flere opplysninger i teksten. Merknadene tas til følge.

Fylkeskommunen følger retningslinjer for fredning, gitt av departementet gjennom Riksantikvaren. Det gir sjeldent rom for å ta inn løst interiør. Av det interiøret som nevnes, har vi valgt å innbefatte ovnen i stua. Denne kan ses på som fast inventar. Øvrig inventar som foreslås tatt med, er å regne som løst og kan derfor ikke tas med. Det kan imidlertid nevnes i dokumentasjonen som del av interiøret. Merknadene tas delvis til følge.

Statens vegvesen: Statens vegvesen har merknader vedrørende vegvesenets rolle som forvalter av riksveg og som statlig fagmyndighet med sektoransvar innenfor vegtransport. Vegvesenet forutsetter at ordinær drift og vedlikehold av E6 kan fortsette som før og at avkjørselsforhold til E6 forblir uforandret.

Fylkeskommunens merknader: Fredningen vil ikke være til hinder for vanlig vedlikehold og drift av E6 som asfaltering, grøfting, fjerning av vegetasjon ol. Avkjørselsforhold endres ikke ved fredningen. Kulturvernmyndighetene må kontaktes dersom det skal gjøres større tiltak i form av omlegging av veg, endringer på eksisterende installasjoner eller nye tiltak i form av bygninger, ny plassering av veglys ol. i området som grenser til det freda området. Merknader tas til etterretning.

Storfjord kommune: Kommunen skriver i sine merknader at reguleringsplanarbeid for området Skibotn kai (Industriområdet) er avsluttet og at det ikke er aktuelt å gjøre dagens fylling større. De ønsker å videreutvikle bruken av området som allerede er utfyllt innfor eksisterende reguleringsgrenser.

I foreløpige utkast til plan har kommunen innlemmet Hottigården og Lásságámmi for å danne en helhetlig plan for området. Dette var også for å sikre en ivaretagelse av Hottigården gjennom plan- og bygningsloven. Kommunen ønsker dialog om dette fremdeles vil være aktuelt jamført med pågående fredningsprosess.

Fremtidige planer for industriområdet kan innbefatte rensaneanlegg for kommunalt avløpsvann, eventuell annen bebyggelse for teknisk infrastruktur eller industri. Reguleringsplanarbeidet vil videreføres når de geotekniske forholdene til ny bebyggelse er avklart.

Kommunen ønsker at områdebruken for tilstøtende fredningssone beskrives i fredningssaka.

For å ivareta forholdet til eksisterende kabler, samt å ta høyde for fremtidig ilandføring av kabler til området, bør avgrensning av fredningssonen rundt naustet mot sør vurderes å flyttes noe nord og vekk fra fyllinga. Vedlikehold og nyetablering av kabler i området vil kreve manøvrering av maskiner og tiltak i grunnen i en viss sone nord for fyllinga. Kommunen anbefaler å flytte fredningsgrensa 15 meter nord for dagens grense.

Lásságámmi kan ha behov for fremføring av fiber og avløpsledninger. Dette kan kartlegges og ivaretas i fredningssaka.

Fylkeskommunens merknader: Storfjord kommune ønsker en avklaring på bruken av området som grenser mot det fredete området. Områdefredningen som er satt skal danne den buffersonen som fylkeskommunen mener er nødvendig for at områdets og bygningenes kulturminneverdi ikke skal forringes av nye bygninger og installasjoner. Fredningen skal derfor ikke hindre fortsatt drift og utvikling innenfor eksisterende reguleringsgrense. Fremtidige planer for industriområdet som innbefatter rensaneanlegg for kommunalt avløpsvann, eventuell annen bebyggelse for teknisk infrastruktur eller industri blir behandlet i eventuelle kommende reguleringsplanarbeid etter plan- og

bygningsloven. Innenfor gjeldende reguleringsplan for Skibotn kai kan det bygges i tråd med gjeldende reguleringsbestemmelser. Merknader tas til etterretning.

Kommunen kan velge å ta inn Hottigården i de videre planene om de ønsker en helhetlig plan for området. Dersom Hottitalo / Hottigården skal inngå i fremtidig reguleringsplan skal området ha signaturen «Hensynssone D» med bestemmelser. Fylkeskommunen har gjerne dialog med kommunen om det er aktuelt i forhold til fredningsprosessen. Merknaden tas til følge.

Eksisterende kabler og eventuelle ilandføringer av fremtidige kabler til området skal ikke hindres av fredningene. Dette er tiltak som ikke er visuelt synlig med unntak under arbeidet og så fremt det ikke bygges nytt i forbindelse med ilandføringen. Fylkeskommunen anser det derfor som ikke nødvendig å flytte fredningsgrensen, men fremtidige tiltak i dette området må klareres med kulturminnevernet gjennom dispensasjonssøknad. Tiltak som vedrører kabler i fredningsområdet beskrives i eget punkt, pkt 9, i kapittel om fredningsbestemmelser. Merknaden tas ikke til følge.

Fylkeskommunen er i dialog med kommunen om ledninger og fiber til Lásságámmi. Dette vil bli svart ut når vi har fått tilsendt forslag til plan og trasé. Merknaden tas til etterretning.

Kvensk Finsk Riksforbund / Kveeni Suomi Liitto ønsker at kun det finske navnet står som de mener er Hotintalo. Forbundet mener at «Hotintalo er en husmannsplass, plassen lå perifert til i forhold til markedsplassen og det øvrige bygdesamfunnet. Det kan derfor ikke fremstilles som en viktig møteplass i eldre tider for kvener/norskfinner og kvenskfinsk kultur. Videre mener Kvensk Finsk Riksforbund at den endelige fredningen av Hotintalo inneholder en større og grundigere gjennomgang av forholdene som er nevnt. De mener det er svært viktig at denne delen av fornorskningen får en fullstendig plass i fredningen, da den var så inngripende for kvener/finner.

Forbundet henviser også til Skibotn kven og finneforening, som har endret navn til Skibotn kvenforening er gjort ved formell feil.

Det er ønske at fylkeskonservator setter i gang prosess som i løpet av et par år gjør det mulig å ta badstue med vann fra en vippebrønn på Hotintalo og at det gjøres i samarbeid med Statskog.

Fylkeskommunens kommentar: Fylkeskommunen har valgt på bruk kvensk som er et offisielt språk i Norge. Derfor etterstreber vi å få navnet rett og har vært i dialog med Kvensk institutt i Børselv. Endringer som er gjort er at navnet har fått en bindestrek mellom Hotti og talo. Skrivemåten vi bruker i dokumentet er kvalifisert av instituttet. Så lenge dokumentet er på norsk vil også det norske navnet brukes. Merknaden tas ikke til følge.

Hottitalo / Hottigården omtales i fredningsdokumentene som en gård. Vi kjenner ikke til at Hottitalo / Hottigården skal ha ligget under eller tilhørt en annen større gård, og har ingen andre opplysninger om at den skal ha vært en husmannsplass. Merknad tas ikke til følge.

Fornorskingsprosessene som har foregått over lang tid er noe fylkeskommunen er godt kjent med. Fredningen skal være med på å løfte de kvenske kulturminnene opp og fram og på den måten ivareta kulturhistorien. Debatten om fornorskning og kvenske minoriteter er allerede tatt når Riksantikvaren har bestemt seg for å gå i gang med kartlegging og fredning av kulturminner tilhørende norske minoriteter. Merknaden tas ikke til følge.

Fylkeskommunen forholder seg til navneregistreringer i Brønnøysundregisteret og matrikkelen. Eventuelle uenigheter om navn på foreninger er ikke fylkeskommunens anliggende, men en sak mellom de berørte partene. Merknaden tas ikke til følge

I fredningen står både vippebrønn og badstue nevnt og som Skibotn kvenforening kan sette opp i samarbeid med fylkeskommunen. Naturlig er det også at grunneier er med på en slik prosess. Dette initiativet ligger likevel til kvenforeningen å ta. Merknaden tas til etterretning.

Behandling i kommunestyremøtet 14.12.2022

Forslag til vedtak og forslag til dokumentasjonsvedlegg ble sendt til kommunestyrebehandling i Storfjord kommune den 5.10.2022 for behandling i kommunestyret den 14.12.2022.

Innkomne merknader etter politisk behandling

Følgende vedtak ble gjort i kommunestyret i Storfjord den 14.12.2022:

1. Storfjord kommune støtter fylkeskommunens forslag til fredning av Hottitalo/Hottigården.
2. Storfjord kommune ber om at det presiseres at «Kabler» innbefatter vann og avløpsnett.

Fylkeskommunens kommentar: Fylkeskommunen er glad for at Storfjord kommune støtter forslag til fredning av Hottitalo/Hottigården. — Fylkeskommunen presiserer at vann og avløpsnett legges til «Kabler» i fredningsbestemmelsene pkt 9.

Riksantikvarens merknader

Riksantikvaren takker Skibotn Kvenforening, Statsskog, Troms- og Finnmark fylkeskommune og øvrige bidragsytere i fredningsprosessen for et godt opplyst fredningsforslag. Riksantikvaren har vurdert innspillene og har i vedtaket ikke funnet grunnlag for å gjøre vesentlige endringer.

Riksantikvaren slutter seg til fylkeskommunens merknader til høringsuttalelser.

Opplysning om klageadgang og tinglysing

Riksantikvarens vedtak om fredning kan påklages til Klima- og miljødepartementet, jf. forvaltningsloven § 28. Eventuell klage stiles til Klima- og miljødepartementet, men sendes Riksantikvaren innen tre uker fra fredningsvedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven § 29.

Fredningsvedtaket vil bli tinglyst av Riksantikvaren i samsvar med kulturminneloven § 22 nr. 5

Vennlig hilsen

Hanna Geiran
riksantikvar

Turid Kolstadløkken
avdelingsdirektør

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Vedlegg: 3

Kopi til: Statens vegvesen - Region nord, Postboks 1403, 8002 BODØ/ Storfjord kommune, Hatteng, 9046 OTEREN/ Kulturrådet, Postboks 4808 Nydalen, 0422 OSLO/ Kvensk Råd, Halti kvenkultursenter IKS, 9151 STORSLETT/ Troms og Finnmark fylkeskommune - Romssa ja Finnmarkku fylkkagjelda, Postboks 701Fylkeshuset, 9800 VADSØ/ Kvensk Finsk riksforbund - Kveeni Suomi liitto, c/o Bjørnar SeppolaGammelveien 70, 9143 SKIBOTN